

Obec Kojatice

***Komunitný plán sociálnych služieb
obce Kojatice
2017 - 2022***

Kojatice, október 2017

Príhovor starostu obce Kojatice

Vážení občania,

sociálne služby v súčasnosti predstavujú veľmi širokú oblasť pomoci ľuďom, sú poskytované v nepriaznivej životnej situácii, ochrane pred sociálnym vylúčením a podpore pri sociálnom začleňovaní sa do bežného života v spoločnosti. Stávajú sa dôležitým ústredným pojmom sociálnej politiky na Slovensku. V posledných rokoch v SR došlo k zásadným zmenám v systéme sociálnych služieb a to predovšetkým tým, že sa postupne decentralizovali na úroveň regionálnej a miestnej samosprávy, ktorá je zodpovedná za ich financovanie, poskytovanie, prevádzkovanie a zabezpečenie, a to prostredníctvom siete verejných a neverejných poskytovateľov. Podstatnú úlohu pri tom zohráva komunitné plánovanie rozvoja sociálnych služieb v obci Kojatice, ktorý zodpovedá potrebám a špecifikám našej obce. Dôležitým východiskom danej problematiky je aj mimoriadny význam sociálnych služieb v rýchlo meniacej sa ekonomike a v sociálnom kontexte. Predkladaný komunitný plán sociálnych služieb podáva podnetné informácie z oblasti sociálnej problematiky, jej organizáciou a riadením s dôrazom na súčasné platné legislatívne úpravy. Uvedená problematika je významná aj tým, že sociálne služby sa vnímajú ako súčasť starostlivosti v najširšom zmysle.

Našou snahou je, aby sme v ďalšom období naplňali úlohy a ciele stanovené v komunitnom pláne sociálnych služieb obce Kojatice. Sociálne služby sú poskytované ľuďom spoločensky znevýhodneným, s cieľom zlepšiť kvalitu ich života, v prípade ich v maximálnej možnej miere do spoločnosti začleniť. Vďaka predkladanému plánu môžeme efektívnejšie a adresnejšie využívať financie poskytované z iných verejných zdrojov a zo zdrojov obecného rozpočtu.

Anton Aštary
Starosta obce Kojatice

OBSAH

Príhovor starostu obce Kojatice

Obsah

Úvod

1. Základné údaje

1.1 Podklady

1.2 Vymedzenie územia

1.3 Štruktúra komunitného plánu

1.4 Princípy a metódy

2. Sociálna analýza súčasného stavu

2.1 Obyvateľstvo

2.2 Občianska vybavenosť

2.3 Sociálne služby

2.4 Sociálne skupiny v obci

3. Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

3.1 Základná terminológia

3.2 Sociálna a sociologická analýza základných údajov

3.3 SWOT analýza v sociálnej oblasti

3.4 Kľúčové disparity

4. Stratégia obce

4.1 Strategické ciele obce Kojatice v sociálnej oblasti

4.2 Ciele a priority

5. Zabezpečenie realizácie komunitného plánu SS

Záver

Prílohy (Dotazník)

Úvod

Komunitný plán sociálnych služieb obce **Kojatice** na roky **2017 - 2022** vychádza z národných priorít rozvoja sociálnych služieb, s cieľom plánovať sociálne služby zodpovedajúce miestnym špecifikám a potrebám svojich občanov. Na základe u vedeného zákona obec vypracúva Komunitný plán sociálnych služieb a v spolupráci s VÚC a s inými poskytovateľmi a prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode vypracováva koncepciu rozvoja sociálnych služieb.

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb vychádza z národných priorít rozvoja sociálnych služieb a z komunitných plánov obcí v územnom obvode samosprávneho kraja.

Komunitný plán a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahuje:

- analýzu stavu poskytovaných služieb, vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov;
- analýzu požiadaviek prijímateľov a požiadaviek ďalších obyvateľov na rozvoj sociálnych služieb;
- analýzu sociologických údajov a demografických údajov;
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb;
- časový plán realizácie, vrátane určenia zodpovednosti za ich plnenie a určenia personálnych, finančných, prevádzkových a organizačných podmienok;
- spôsob vyhodnocovania plnenia úloh.
- Účelom podpory komunitného rozvoja je predchádzanie vzniku alebo zhoršeniu nepriaznivých sociálnych situácií, riešenie sociálnych problémov obce a podpora aktivity členov komunity k svojpomoci.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kojatice nadväzuje na Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, pričom sa podrobnejšie venuje sociálnej oblasti.

Tento komunitný plán bol spracovaný na základe Zákona č. 448/2008 Z. Z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. O živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov, v zmysle §-u 83.

Prechodom kompetencií zo štátu na samosprávu v oblasti sociálnych služieb podľa Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, sa stala obec Kojatice významným činiteľom v sociálnej oblasti.

V komunitnom pláne obce sú zohľadnené miestne špecifiká a potreby obyvateľov obce v oblasti sociálnych služieb poskytovaných na jej území. Tento plán určuje potreby rozvoja sociálnych služieb obce a zároveň finančné, personálne, organizačné a prevádzkové podmienky na ich zabezpečenie.

Komunitný plán by sa mal stať základným nástrojom usmerňovania sociálneho rozvoja a koordinácie príslušných činností v územnom obvode obce.

POUŽITÁ LITERATÚRA:

Zákon NR SR č. 448/2008 Z. Z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce

DÁVIDEKOVÁ, M. 2014. *Sociálne služby*. 1. vyd. Trnava: NIKARA, Fakulta sociálnych vied, Univerzita CaM, 2014. 178. ISBN 978-80-8105-579-9.

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kojatice na roky 2008 – 2015

Kozáková, K. 2005. Komplexná geografia mikroregiónu obce Kojatice. Diplomová práca. 2005, 101 s.

www.kojatice.sk

www.statistics.sk

<https://www.ia.gov.sk/sk/dopytovo-orientovane-projekty/vyzvy>

<https://www.minv.sk/?aktualne-vyzvy-na-predkladanie-ziadosti-o-nenavratny-financny-prispevok&sprava=dalsia-vyzva>

1.ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 Podklady

Obce sa pri vykonávaní vlastnej politiky rozvoja územia a sociálnych služieb musia orientovať na zisťovanie potrieb a uspokojovanie potrieb svojich obyvateľov. V takomto smere postupovala aj obec Kojatice pri tvorbe komunitného plánu.

Základnou filozofiou pri vypracovaní komunitného plánu sociálnych služieb obce bolo posilnenie a zvýšenie zainteresovanosti obyvateľov pri vytváraní budúcnosti priestoru pre život obyvateľov obce, aby cítili zodpovednosť za svoje sociálne prostredie a zároveň aj potrebu prispieť k riešeniu daných tém, v intervenciách trvalo udržateľného sociálneho rozvoja. Pri spracovaní komunitného plánu obce boli použité dokumenty a publikácie, ktoré sú uvedené v použitej literatúre.

1.2 Vymedzenie územia

Obec Kojatice sa nachádza na území bývalej Šarišskej župy, na severe Šarišskej vrchoviny. Leží v okrese Prešov, v jeho západnej časti a katastrálna výmera obce je 1062 ha. Celková dĺžka hranice je 13 850 km. Klimaticky patrí obec do mierne teplej oblasti, do jej vlhkej podoblasti. Z hydrogeografického hľadiska územie leží v povodí rieky Hornád. Cez územie katastra preteká rieka Svinka s ľavostranným prítokom Malá Svinka, ktoré odvádzajú pravostranné i ľavostranné bezmenné prítoky z jej územia.

Kojatice - Najstaršia správa o obci **Kojatice (predtým Kojatha)**, je z roku 1248, z listiny kráľa Bela IV., v ktorej sa hovorí o cirkevných záležitostiach. V tom čase obec patrila panstvu Veľký Šariš. Dovtedy tri štvrtiny desiatku od kojatických domácností patrili jágerskému biskupovi a od roku 1248 bola súčasťou príjmov hradného panstva Šariš, patriaceho kráľovi. Z týchto skutočností je zrejmé, že Kojatice existovali dávnejšie pred polovicou 13. storočia.

V písomnostiach sa vyskytujú pod názvom Kayatha (1282) v rôznych obmenách: Kayata (1312), Kajaczicze (1773), Kojecice (1920), Kojetice (1927), Kojatice (1948), maď. Kajata, Fuzérkajáta. Názov obce Kajátha, ktorý bol maďarskou úpravou pôvodného slovenského názvu koreniacom v osobnom mene Kojata patria podobne ako názvy blízkych Daletíc, Jarovnic typologicky k názvom starobyklých slovenských dedín jestvujúcich pred 11. storočím.

Geografická poloha, názov, vývoj osídlenia najbližšieho okolia a rozvinutosť v prvej polovici 13. storočia vedú k názoru, že Kojatice patrili k najstarším dedinám v okolí spred 11. storočia. Miesto bolo osídlené aj v neolite nakoľko sa tu našlo sídlisko bukovohorskej kultúry. Ako už bolo spomenuté v polovici 13. st. kráľovské majetky zobrať palatín Omodej a obec daroval šľachticovi Beňadiktovi synovi Meršeho, vlastníkovi panstva Sviňa. Jeho synom patrila obec ešte okolo roku 1317. Čoskoro opäť obec prešla do vlastníctva kráľa. V 15. storočí Kojatice patrili šľachticom z Rozhanoviec. Poddaní z Kojatic boli v roku 1427 zdanení dávkou 39 port, podľa toho usudzujeme, že Kojatice v tom čase patrili k väčším dedinám.

V 16.-18. storočí patrili jezuitskému rádu a cirkevným inštitúciám. V dedine je rímskokatolícky klasicistický kostol z roku 1784, ktorý postavili jezuiti. Ich rád v tom čase sídlil v tunajšej starej škole, ktorá dodnes stojí a doteraz sa v nej vyučuje. Kostol je zasvätený sv. Ondrejovi, ktorý je aj patrónom obce. Dokumentuje to i oltárny obraz sv. Ondreja - olejomalba na plátne, kópia Maxa Kurtha zo začiatku 20. storočia.

Kojatická Dolina

Kojatická Dolina je osada, ktorá patrí k obci Kojatice. Bola osídlená pred prvou svetovou vojnou. Prísťahovalo sa sem niekoľko rodín z Poľskej republiky a kúpili si polia a lesy, ktoré predtým patrili Szineyovcom vo Svini.

Šarišské Lužianky

Šarišské Lužianky - časť obce Kojatice leží južne, pri pravom brehu rieky Svinka. Najstaršie správy sú v listinách z roku 1335, vtedy obec patrila Viliamovi Drugethovi. Začiatkom 15. storočia dedina patrila Cudarovcom, neskôr Bertóthyovcom. V dedine je kúria, pravdepodobne z 18. storočia. Bola viackrát prestavaná a sídlil v nej vtedajší Miestny národný výbor.

Obec leží v blízkosti Kojatic v doline Svinky. Vzhľadom na názov a zemepisnú polohu dediny možno usúdiť, že ju založili obyvatelia Kojatic pred 14. st. Pred rokom 1335 patrila šľachticovi Dominikovi, synovi Lacka z rodu Abovcov. Dominik zomrel bezdetný, preto kráľ Karol Róbert v roku 1335 daroval dedinu vtedajšiemu palatínovi Viliamovi Drugetovi. Pri tejto príležitosti vznikla najstaršia písomná zmienka o Lužiankach. V darovacej listine z roku 1335 sa spomína "possessionis Lusan", ale je zrejmé, že tunajšie sídlisko existovalo už dlhšie pred týmto dátumom.

V písomnostiach sa vyskytuje v nasledovných obmenách: 1458 - Kyslwsan,1464- Lusanka, 1920- Lusanka, 1920- Lužanka, Lužany, 1927- Lužánky,1948- Šarišské Lužianky, maď. Luzsánka, Luzsány. Názov obce korení v slovenskom slove luh, označujúcom často močaristý les na rovine. Les a v ňom vzniknutú dedinu pomenovali obyvatelia z blízkej staršej dediny, ktorou boli Kojatice. Obec si zachovala poľnohospodársky ráz do dnešných čias.

1.3 Štruktúra komunitného plánu

Obecné zastupiteľstvo a občania obce Kojatice určili oblasti s najväčšou dôležitosťou pre budúcnosť sociálnej oblasti obce. Komunitný plán je spracovaný v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb a následne s prioritami koncepcie sociálnych služieb Prešovského samosprávneho kraja. Komunitný plán sociálnych služieb je strednodobým programovým dokumentom obce Kojatice, ktorý obsahuje:

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb a sociálneho potenciálu obce;
- SWOT analýza skutkového sociálneho stavu;
- hlavné smery vývoja obce a stanovenie cieľov a prvoradých potrieb v sociálnej oblasti obce;
- úlohy a potreby v rozvoji sociálnych služieb;
- návrh finančného, časového, administratívneho zabezpečenia komunitného plánu;
- výsledkom a výstupom komunitného plánu sociálnych služieb je rozvojová stratégia v sociálnej oblasti obce Kojatice.

1.4 Princípy a metódy

Pri tvorbe komunitného plánu boli použité a aplikované metódy a princípy partnerstva, spolupráce, otvorenosti, aktívnej participácie, demokratického rozhodovania, analýza, syntéza, interpretácia a strategické plánovanie. Účinné využívanie sofistikovaných metód a postupov dokáže vysoko zefektívniť prácu riadiacej i realizačnej zložky komunitného plánu.

2. Sociálna analýza súčasného stavu.

Významnú mieru pri analýze súčasného stavu zohrali názory miestnych aktérov – občanov a členov obecného zastupiteľstva, ktoré sme zistili rôznymi formami, a to:

A) dotazníkom (Príloha č. 1)

B) diskusiou so zástupkami vedenia obce Kojatice (spoločné rozhovory a telefonické usmernenia)

C) pripomienkovaním (od 16. 10. 2017) nakoľko bol nízky počet obyvateľov, ktorí mali možnosť vyjadriť sa v dotazníku. Relevantnosť dotazníkového prieskumu z kvantitatívneho pohľadu bola limitovaná nasledujúcim faktorom:

počet obyvateľov obce k septembru 2017 je **1115 obyvateľov** - charakterizuje obec ako stredne veľkú s podielom marginalizovaného a sociálne odkázaného obyvateľstva.

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 44 respondentov, čo predstavuje 3,9% z celkového počtu. Vzhľadom na relatívne slabé informačné kanály a vidiecky charakter sídla, s vyšším podielom skupín obyvateľstva so základným, resp. učňovským vzdelaním bol podiel obyvateľov zapojených do dotazníkového prieskumu zhodnotený ako nízky indikátor záujmu občanov o veci verejné (obecné). Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja pomohli definovať predovšetkým samotní miestni aktéri - poslanci, TSP, ktorí najlepšie poznajú podmienky života a pôsobenia v obci.

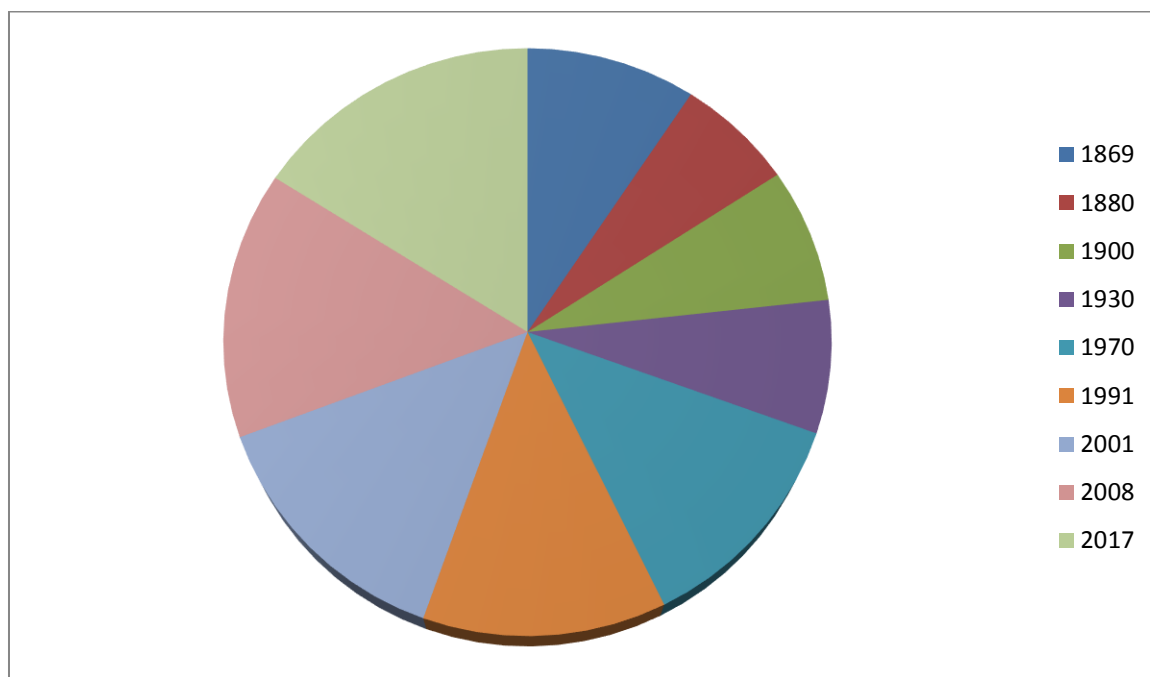
2.1 Obyvateľstvo

Demografický vývoj obce od konca 18. storočia sa cyklicky zvyšoval a znižoval v súlade s ekonomickými a sociálnymi trendmi a celkovým ekonomicko-spoločenským vývojom regiónu. K výraznejšiemu nárastu počtu obyvateľov došlo v 50. rokoch 20. storočia. Populačná krivka sa stabilizovala v 60. rokoch, mierne rástla počas 70. a 80. rokov. Demografický rast sa po roku 1991 opäť zdynamizoval. Demografia obce je významným kreačným faktorom charakteru a vývoja obce. Obec je od roku 1970 zložená z troch urbanizovaných celkov – zastavaných území: Kojatice – jadrová obec, Šarišské Lužianky a Kojatická Dolina. Aktuálne informácie sme získali z údajov OcÚ Kojatice, ktoré sme doplnili z Územného plánu obe Kojatice, ktorý bol schválený obecným zastupiteľstvom v júni 2008 a aj z Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kojatice na roky 2008 – 2015.

Tabuľka č. 1: Demografický vývoj obce Kojatice v rokoch 1869 - 2017

Rok	1869	1880	1900	1930	1970	1991	2001	2008	2017
Počet obyvateľov	649	451	518	509	854	875	964	1027	1115

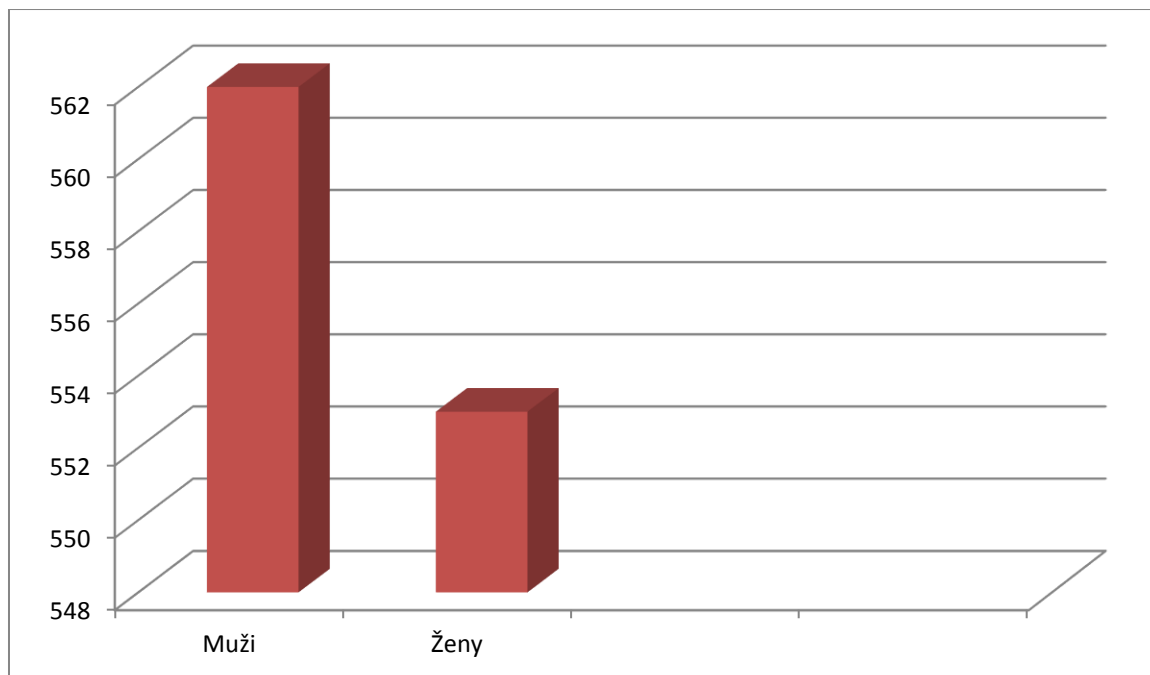
Graf č. 1

Tabuľka č. 2: Počet obyvateľov podľa pohlavia k 30. septembru 2017

Počet obyvateľov	Muži	Ženy
1115	562	553

Graf č. 2

V rámci štúdie sa predpokladá so zvýšenou migráciou obyvateľstva, vzhľadom na výbornú polohu obce, ktorá sa nachádza v blízkosti okresného mesta Prešov ako aj nárastom výstavby nových domov v obci.

Dôležitým faktorom je aj zvýšená pôrodnosť každoročne cca 9 obyvateľov. Nárast štruktúry obyvateľov nám znázorňuje tabuľka a graf č. 3.

Štruktúra obyvateľov obce Kojatice k 5. 10. 2017

Legenda: 1 – Obyvateľstvo predproduktívneho veku:

2 – Obyvateľstvo produktívneho veku:

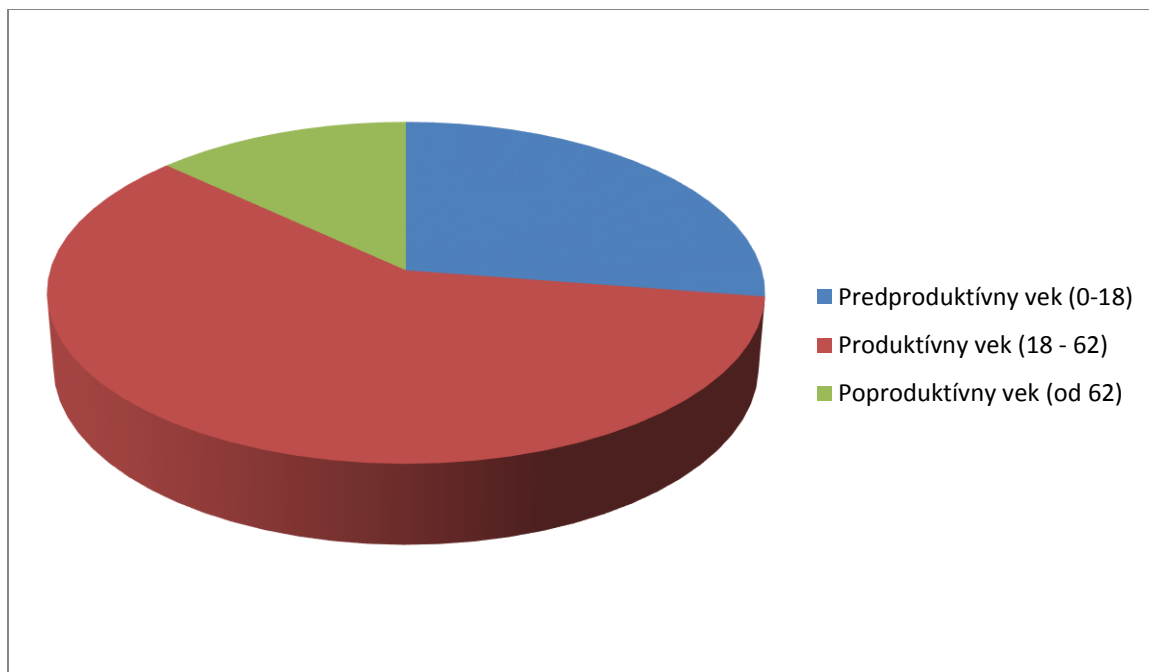
3 – Obyvateľstvo poproduktívneho veku:

Tabuľka č. 3

Percento produktivity obyvateľov Kojatíc v roku 2017

	Počet obyvateľov
Predproduktívny vek (0 – 18)	306
Produktívny vek (18 – 62)	663
Poproduktívny vek (od 62)	146

Graf č. 3

2.2 Občianska vybavenosť

V súčasnosti zodpovedá základná občianska vybavenosť obce Kojatice svojou skladbou vybavenosti nestrediskového významu sídla vyššieho významu.

Verejná správa – Obecný úrad sídli v priestoroch kultúrneho domu, v rokoch 2007 – 2011 bola realizovaná rekonštrukcia a modernizácia týchto priestorov a v súčasnosti priestory vyhovujú na účely verejnej služby. Vedľa OcÚ sa nachádza hasičská zbrojnica. Pošta sa nachádza v obci Svinia a úradovňa polície sa nachádza v Chminianskej Novej Vsi.

2.3 Sociálne služby

V obci absentujú sociálne služby, čo je potrebné v budúcnosti doriešiť, hlavne v súvislosti s nárastom populácie v obci – zvyšujúci sa vek obyvateľstva a odkázanosť na pomoc verejnej správy. Obec Kojatice nemá v súčasnosti vlastné sociálne zariadenie. V obci pre

marginalizovaných občanov funguje od roku 2005 Komunitná sociálna práca a Terénna sociálna práca, ktoré sídlia v Kojaticiach, v budove hasičskej zbrojnice.

Komunitné centrum

Zriaďovateľom KC Kojatice je nezisková organizácia Človek v ohrození, ktorá od roku 2013 zabezpečuje v obci Kojatice svoje aktivity. KC vzniklo ako reakcia na projekt „**Architekti v osade**“ v rámci, ktorého získali aktívne rómske rodiny podporu pri svojpomocnej výstavbe nízko nákladových domčekov. Od júna 2016 sa komunitné centrum zapojilo do Národného projektu Komunitných centier. Komunitné centrum funguje na základe pravidiel, ktoré sa snažia klienti rešpektovať.

Pracovníci komunitného centra sa venujú deťom v rámci nízkoprahového klubu, ktorý ponúka vhodný, bezpečný a dostupný priestor na zmysluplné využívanie voľného času. Medzi ponúkané služby patrí základné poradenstvo, kariérne poradenstvo, pracovné poradenstvo, finančné poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, problémy s bývaním, záujmová činnosť a nevyhnutné ošatenie a obuv. Tým najmenším slúži predškolský klub, ktorý navštevuje 8 detí z marginalizovanej rómskej komunity.

Terénna sociálna práca

Národný projekt Terénna sociálna práca v obciach I. sa realizuje v rámci operačného programu Ľudské zdroje. Nadväzuje na národný projekt Terénna sociálna práca v obciach realizovaný v rokoch 2012 – 2015. Pokračuje v zásadnej zmene a skvalitňovaní výkonu terénnej sociálnej práce v odbremeňovaní obce od administratívy a znižovaní nákladov na ňu.

Cieľové skupiny:

- marginalizované skupiny, vrátane Rómov,
- jednotlivci alebo skupiny ohrozené diskrimináciou, chudobou alebo sociálnym vylúčením,
- rodiny s deťmi, neúplné rodiny s deťmi, mnohohodetné rodiny,
- nízkopríjmové domácnosti,
- mladí ľudia, osobitne mladí ľudia do 29 rokov, ktorí nie sú v evidencii uchádzačov o zamestnanie, ani v zamestnaní, ani zapojení do procesu vzdelávania alebo odbornej prípravy,

- osoby so zdravotným postihnutím,
- deti,
- znevýhodnení uchádzači o zamestnanie,
- deti, plnoleté fyzické osoby a rodiny, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Ciele projektu:

- zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane účasti na trhu práce,
- zvýšenie kvality výkonu terénnej sociálnej práce prostredníctvom odborného vzdelávania a supervízie práce terénnych sociálnych pracovníkov (TSP) a terénnych pracovníkov (TP),
- štandardizácia výkonu terénnej sociálnej práce prostredníctvom metodického vedenia terénnych sociálnych pracovníkov zo strany koordinátorov,
- zvýšenie dostupnosti a zlepšenie prístupu k poskytovaným službám,
- zníženie administratívneho zaťaženia zapojených obcí.

Školstvo a výchova

Základná škola v Kojaticiach sa nachádza v Prešovskom kraji v obci Kojatice. Je to neplnoorganizovaná škola, ktorú navštevujú deti z obcí Kojatice, Šarišské Lužianky a Kojatická Dolina. Škola je 6 triedna: 5 tried základnej školy a 1 oddelenie školského klubu detí s kapacitou 25 detí.

V školskom roku 2017/2018 v Základnej škole v Kojaticiach sa vzdeláva 53 žiakov, pričom 55% z nich sú žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Výchovno-vzdelávací proces sa realizuje v súlade s platnými učebnými osnovami podľa vypracovaného Školského vzdelávacieho programu. Od 1.ročníka sme zaradili do plánov vyučovanie anglického jazyka a posilnili vyučovanie slovenského jazyka a matematiky.

Škola ponúka predovšetkým výchovne vyvážené prostredie, v ktorom je žiak pre učiteľa partnerom. Naším princípom je viesť žiakov k tvorivému, kritickému mysleniu, naučiť ich tímovo pracovať, komunikovať medzi sebou, vzájomne sa rešpektovať a byť schopní celoživotne sa vzdelávať. Dávame šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností. Výchovno-vzdelávaciu činnosť smerujeme k zníženiu adaptačných problémov pri prechode na II. stupeň základnej školy, kde sa od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy.

Snažíme sa, aby sebavedomie našich žiakov bolo zdravé a podložené schopnosťami, zručnosťami a vedomosťami.

Škola ponúka a realizuje individuálne začlenenie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a s rôznym druhom postihnutia. Na základe pravidelnej analýzy výchovno-vzdelávacích výsledkov každoročne konštatujeme mierne zlepšenie ich výchovno-vzdelávacích výsledkov.

Škola sa nachádza uprostred zelene, obklopuje ju ovocný sad, nachádza sa tu dostatočne veľká upravená trávnatá plocha na loptové hry a iné športové aktivity. V areáli je žiakom k dispozícii pieskové doskočisko.

Objekt našej školy pozostáva z 2 budov: starej a novej budovy školy. Vzhľadom na nárast počtu žiakov a tried na škole bola zrealizovaná väčšia rekonštrukcia: vybudovanie sociálneho zariadenia, rozšírenie počtu tried a ich materiálne zabezpečenie, zriadenie rozcvičovne. Stará budova školy má aj kultúrnu a historickú hodnotu. Stavba bola realizovaná jezuitmi v roku 1842.

Materská škola

Materská škola je dvojtriedna s kapacitou 40 detí. Nachádza sa v účelovej budove v strede obce.

Materská škola na svoju činnosť využíva budovu zloženú z jedného dvojpodlažného pavilónu, kde sú triedy s príslušnými priestormi, hospodárskeho priestoru v ktorom sú sklady, školská kuchyňa, pracovňa, riaditeľňa a sociálne zariadenia pre prevádzkových zamestnancov.

Súčasťou školy je rozsiahly areál školského dvora, ktorý je vybavený záhradnými hračkami, zariadením, náradím a pieskoviskom. V súlade s koncepciou materskej školy

v spolupráci s rodinou a zriaďovateľom sa zameriavame na celkovú úpravu alebo rekonštrukcie školského dvora pre napĺňanie cieľov školského vzdelávacieho programu.

Prostredie materskej školy vytvára podmienky pre celkovú pohodu detí. Zvedavé lienky nie je len v názve školského vzdelávacieho programu, ale aj samotné triedy majú vo svojom názve a symbole zvedavú lienku. Pohodlné a estetické triedy pomáhajú deťom aj učiteľkám cítiť sa dobre. Trieda je miestom kde sa môžu deti bezpečne hrať, skúmať a objavovať svet, ktorý ich obklopuje. Prijemné riešenie interiéru umocňuje jeho vybavenie detským nábytkom. V jednotlivých triedach realizujeme postupne obmenu nábytku, aby spĺňal všetky dané požiadavky v zmysle platnej legislatívy. Vďaka nemalým investíciám je naša materská škola v súčasnej dobe dostatočne vybavenou školou, plne vyhovujúcou pre rozvoj detí predškolského veku s dôrazom na ich individuálne potreby.

Hrové a pracovné centrá v triedach sú umiestnené v priestore, ktorý je vybavený účelovo a slúži na spontánne hry detí a učiteľkou plánovanú a riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť. O tematickom zameraní hrových centier a ich obmieňaní rozhoduje učiteľka spolu s deťmi podľa plánovaných činností, zámerov a podľa záujmu detí. Centrá sú otvorené, vybavené pomôckami a materiálom, ktorý podporuje tvorivosť a neustále experimentovanie s rôznorodým materiálom, na objavovanie, riešenie, skúmanie. Centrá aktivít sú vytvorené tak, aby činnosti, ktoré sa v nich uskutočňujú boli v súlade s požiadavkou stimulovať osobnostný rast detí, aby tu prebiehal naraz celý rad rôznych činností, pričom deti majú zároveň možnosť venovať sa zmysluplnej práci a učeniu. Deti majú možnosť výberu materiálu, centra aktivít, aktívne sa hrajú, používajú viacúčelové pomôcky a materiály, pracujú spoločne a sú k sebe ohľaduplné, majú zodpovednosť za ukončenie zvolenej aktivity.

Materská škola je vybavená odbornou a detskou literatúrou, ktorú neustále dopĺňame, materiálmi schválenými MŠVVa Š SR. Je vybavená učebnými pomôckami, hračkami, telovýchovným náradím, náčiním. Škola má dostatok funkčnej didaktickej techniky, IKT, audiovizuálnej techniky (počítač, tlačiareň, televízor, prehrávač, notebook, digitálna hračka BeeBoot, interaktívna tabuľa). Priestorové a materiálne podmienky materskej školy sú na primeranej úrovni a spĺňajú základné podmienky, ustanovené školským zákonom a vyhláškou MZ SR o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

Školská jedáleň pri materskej škole je zriadená na prípravu, výdaj, konzumáciu jedál a nápojov pre deti v čase ich pobytu v materskej škole. Slúži aj na výdaj stravy pre žiakov ZŠ Kojatice.

Kultúra a osвета

Spoločenský život v obci je aktívny vďaka niektorým organizáciám, ktoré v obci fungujú - ZO Únie žien Slovenska, Coop Jednota spotrebné družstvo, Dobrovoľný hasičský zbor, Základná umelecká škola, Urbárske pozemkové spoločenstvo LES A PASIENOK Kojatice. Sídlo obecného úradu je v budove kultúrneho domu, ktorého rekonštrukcia prebehla v rokoch 2007 - 2011. Kapacita viacúčelovej sály je 120 – 140 miest, v budove sa nachádza aj izba ľudových tradícií prezentujúca miestny folklór a remeslá. Medzi kultúrne zariadenia patrí aj miestny rímsko-katolícky kostol sv. Ondreja, moderná evanjelická modlitebňa vedľa obecného úradu a kostol v Šarišských Lužiankach – kaplnka, všetky tieto objekty boli zrekonštruované v roku 2004 spolu s novopostaveným Domom smútku a nádeje v Kojaticiach.

V obci sú vytvorené podmienky na uskutočňovanie rôznych obecných, kultúrnych a športových podujatí, ktoré poskytujú občanom, ale aj turistom ideálne podmienky na stretávanie sa pri rôznych príležitostiach a prostredie na trávenie voľného času.

Šport a telovýchova – v obci je vybudované futbalové ihrisko pre výkonný šport (dospelí hrajú v VII. lige okresnej súťaže vo futbale) spolu so šatňami a tribúnou. Pre neorganizovaný šport je k dispozícii ihrisko pri základnej škole v obci a v časti Šarišské Lužianky je svojpomocne vybudovaný tenisový kurt. V súčasnosti si vedenie obce uvedomuje nedostatok športových plôch na svojom území, hlavne z dôvodu potreby využívania voľného času nielen miestnym obyvateľstvom (mládežou), ale aj pre víkendových turistov z neďalekého krajského mesta. V obci Kojatice funguje Futbalový klub Kojatice a stolnotenisový oddiel.

Zdravotníctvo – V obci nie je zdravotné stredisko s lekárnou. Dospelí obyvatelia Kojatic absolujú v prípade potreby základnú zdravotnú starostlivosť a potrebné vyšetrenie v zdravotnom stredisku v obci Svinia, kde sídli obvodný lekár. Zároveň sa tam nachádza aj lekárne. Obvodný lekár pre deti a dorast sídli v Chminianskej Novej Vsi. Odborné vyšetrenia absolujú v zdravotníckych zariadeniach v Prešove.

Maloobchod a nevýrobné služby – v obci sú k dispozícii predajne potravín EKOROS PLUS s.r.o., COOP Jednota a miestne Pohostinstvo. Príslušné časti Kojatickej Doliny a Šarišské Lužianky sú momentálne bez obchodu, to nevyhovuje hlavne miestnemu obyvateľstvu, ktoré už nie je ekonomicky aktívne. Je tu priestor pre podporu súkromného podnikania aj zo strany obce. V obci sa v súčasnosti nachádza len špecifické nevýrobné zariadenie – Dom smútku.

Výrobné služby – Väčšina výrobných služieb je poskytovaná súkromnými podnikateľmi. Podľa údajov z PHSR Kojatice bolo v Kojaticiach registrovaných 44 živnostníkov. Poľnohospodárske družstvo Šarišan sa venuje chovu dobytka, spracovaniu mlieka a poľnohospodárskej výrobe. V obci má sídlo aj firma PLAST ITALY, ktorá sa zaoberá výrobou obalov z plastov.

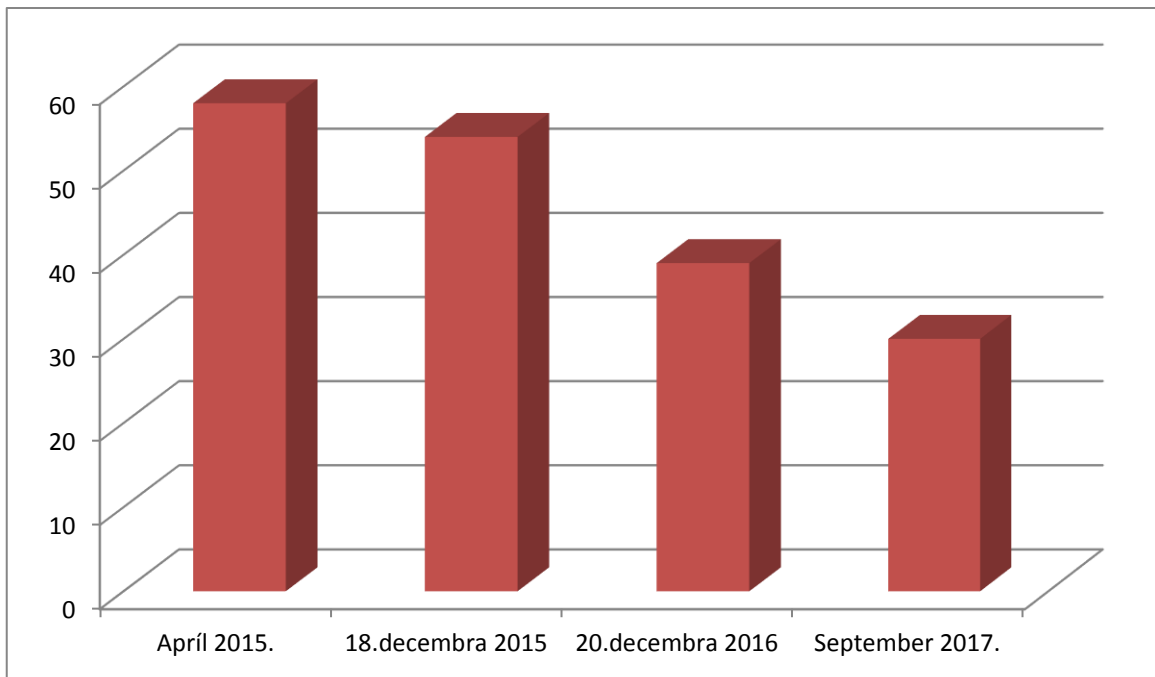
2.4 Sociálne skupiny v obci

Alarmujúco vysoká nezamestnanosť v marginalizovaných a sociálne odkázaných vidieckych komunitách s výskytom vysokého podielu chudoby spojená s nízkou mobilitou pracovných síl, stratou alebo absenciou pracovných návykov (pracovnej morálky) a nedostatok kvalifikovaných pracovníkov spravidla eliminujú vplyv a dopad rozvojových zámerov vo vidieckych oblastiach. Podľa uvedených údajov, má nezamestnanosť v obci Kojatice klesajúcu tendenciu.

Tabuľka č. 4 Nezamestnanosť v obci k 30. 9. 2017

	Počet obyvateľov
September 2017	30
20. decembra 2016	39
18. decembra 2015	54
Apríl 2015	58

Graf č. 4 Nezamestnanosť

Nezamestnaní a obyvateľstvo s nízkym stupňom vzdelania

Identifikácia problémov

- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie;
- chýbajú možnosti zamestnať obyvateľov s nízkym vzdelaním;
- chýba systém motivácie a sprevádzania pre rozvoj zamestnanosti – agentúra podporovaného zamestnávania, príležitostných prác, podporovanej práce;
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami;
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou odborníkmi, ÚPSVaR

V spolupráci s ÚPSVaR Prešov, obec v prípade potreby organizuje verejnoprospešné práce - menšie obecné služby. Aktivačné práce sa vykonávajú v súlade so zákonom 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti. Zároveň obec podľa zákona 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení má možnosť uzatvárať Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb pre obec s uchádzačmi o zamestnanie, ktorí nespĺňali podmienky na podpísanie dohody s ÚPSVaR. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. Dlhodobo nezamestnaní občania sa stavajú čoraz väčším problémom. Najčastejším dôvodom dlhodobého zotrávania v režime nezamestnanosti je ich nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácia

pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce. Cieľom zámeru je zlepšenie pracovných návykov, zlepšenie životných podmienok znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a zotrvanie v pracovnom procese aj po skončení doby poskytovania príspevku. Obec má záujem pomôcť svojim občanom v hmotnej núdzi zamestnať sa. Pre občana je to okrem finančného aj morálne ocenenie, že je užitočný a má možnosť zaradiť sa do kolektívu. Nezanedbateľná je aj možnosť vylepšiť si rodinný rozpočet. U dlhodobo nezamestnaných klesá s časom aj sebavedomie a tým aj schopnosť prezentovať sa pred potenciálnym zamestnávateľom.

Podprogram Aktivačné služby – Malé obecné služby sa týka aktivít v obci, údržbu verejných priestranstiev, obecných budov, zberu separovaného odpadu v obci, prostredníctvom nezamestnaných občanov pracujúcich v obci v rámci aktivačných prác a zamestnaných v spolupráci s úradom práce. Momentálne vykonávajú 13-ti UoZ malé obecné služby a na základe § 10 vykonávajú 15-ti UoZ. Na dobrovoľníckych službách sa zúčastňuje 1 z obyvateľov obce. Financie v prípade potreby sú zabezpečené z ÚPSVaR Prešov.

Proces poklesu nezamestnanosti sa snaží ÚPSVaR podporovať organizovaním rekvalifikačných kurzov, tak aby spĺňali požiadavky budúcich zamestnávateľov a zároveň uchádzačov o zamestnanie, ale aj zamestnávateľov motivovať prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce – zákon o službách zamestnanosti č. 5/2004 Z.z..

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné :

Pomoc pri rekvalifikácií nezamestnaným.

Nakoľko ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej výrobe, dochádzajú denne za prácou a v poľnohospodárstve a s ním súvisiacich službách.

Štatistické údaje v tejto oblasti sú dost' relatívne čísla. Každá inštitúcia si vedie svoju vlastnú štatistiku podľa vlastných kritérií. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktoré pracujú v zahraničí.

Skrytú nezamestnanosť, t.j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzač o zamestnanie alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť. Taktiež

počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi.

Časť obyvateľstva je napojená na štátne sociálne dávky. Narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami. Určitý počet ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádza za prácou mimo obce. Chýbajú možnosti zamestnávať obyvateľov s najnižším vzdelaním.

Objektom sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Celkový počet nezamestnanosti v obci má **trvale klesajúcu tendenciu**, čo preukazuje úbytok populácie ako aj migrácia, tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb.

Veková štruktúra, ktorá je súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb, pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoci pri sebaobslužbe a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori;
- b) nezamestnaní;
- c) deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia;
- d) nezamestnaní a zamestnanci s nízkym vzdelaním;

- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím;
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie.

SENIORI

Identifikácia problémov:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc;
- osamelí seniori so zdravotnými problémami;
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb;
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci;
- chýba miestna legislatíva;
- chýbajú priestory na aktivity;
- chýba opatrovateľská služba a ambulatná a terénna sociálna služba.

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku;
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci;
- vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny;
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity.

DETI, MLÁDEŽ A RODINY V RIZIKU SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA

Identifikácia problému

- deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy;
- nevhodné trávenie voľného času;
- rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima;
- priestorové podmienky na voľnočasové aktivity pre deti a rizikové rodiny, zdravotne znevýhodnených a seniorov sú nepostačujúce.

➤ Chýba budova komunitného centra.

Mládež v obci je organizovaná prostredníctvom aktivít, ktoré zabezpečuje komunitné centru infraštruktúra na zabezpečenie činnosti voľného času sa nachádza v Kultúrnom dome v spolupráci s obecným úradom, športové ihriská a príroda okolo obce. V obci je možnosť športového vyžitia mládeže na úrovni.

Hlavnou úlohou kultúrneho centra v obci Kojatice je udržiavať, podporovať a rozvíjať kultúrne a duchovné hodnoty, starať sa o národné kultúrne dedičstvo, rozvíjať miestne a celonárodné hodnoty a tradície, podieľať sa na vytváraní nových, podporovať a rozvíjať na dobrovoľnej báze tvorivé záujmovo-umelecké, vzdelávacie a voľno časové aktivity jednotlivcov i rôznych skupín obyvateľstva.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín. Zásady poskytovania finančnej podpory pri stravovaní sociálne odkázaných detí je len v podobe suchej desiaty, ktorú deti dostávajú na ZŠ Kojatice. Prostriedky sú poskytnuté z ÚPSVaR z dotácie na stravu, na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a ohrozeného sociálnym vylúčením.

Sociálne služby vo vzťahu k predmetnej cieľovej skupine je potrebné prioritne orientovať na ohrozené rodiny, rodiny v kríze a mladých ľudí.

Ohrozená rodina - rodina, ktorá sa ocitla pod vplyvom vonkajších a vnútorných faktorov, ktoré ju ohrozujú.

Najčastejšie ide o:

- neadekvátne rodičovské postoje, hodnoty, vzory a zručností;
- strata bývania, resp. rodiny žijú iba v chatrčiach, ktoré sú nevhodné na bývanie;
- užívanie alkoholu alebo iných návykových látok (najmä ako prostriedok na odbúranie stresu);
- náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie;
- upadanie prostredia, v ktorom rodina žije;
- chudoba, sociálne vylúčenie.

Pri ohrozenej rodine sa nemuselo nevyhnutne vyskytnúť problémové - neželané správanie, ktoré by priamo ohrozilo dieťa, či iného člena rodiny.

Dlhodobým neriešením krízovej situácie dochádza k rozkladu rodiny, v konečnom dôsledku až odlúčenie detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu.

Obec momentálne nemá deti umiestnené v náhradnej rodinnej starostlivosti.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately na sanáciu krízovej situácií v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov detí.

Obec poskytuje pomoc v naliehavých prípadoch, ak je život dieťaťa ohrozený, alebo je ohrozený jeho psychosomatický vývoj. V zmysle zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately, ktorý dal obciam a mestám nové kompetencie a povinnosti, je potrebné sa zaoberať predchádzaniu patologických javov. Úlohou obce je ochrana detí pred týraním, zneužívaním a zanedbaním výchovy a výživy zo strany rodičov.

Treba vypracovať a schváliť:

VZN, ktorým sa určuje postup pri poskytovaní finančných príspevkov obcou na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Zásady poskytovania finančnej podpory pri narodení dieťaťa.

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ

Identifikácia problému

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP;
- je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb;
- nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou;
- chýba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby;
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci.

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z hľadiska charakteru postihnutia rozdelíme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórii:

- mentálne a psychické postihnutia;
- zmyslové postihnutia;
- postihnutia pohybového aparátu;
- kombinované postihnutia;
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení).

Každá z uvedených kategórii postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania.

Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti. V spolupráci s ÚPVSaR je možnosť vytvorenia chránenej dielni pre zamestnanie zdravotne postihnutej osoby. Zároveň je potrebné zvyšovanie informovanosti o možnosti zamestnávania sociálne vylúčených občanov v podnikateľskom sektore.

Obec neprispieva na čiastočnú úhradu nákladov stravy pre seniorov. Postup a podmienky pri poskytovaní stravovania dôchodcom a zdravotne postihnutým občanom v obci nie sú upravené. Bezbariérovosť v obci nie je riešená.

V obci nefunguje denný stacionár.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

VZN alebo zásady, ktorým sa určuje postup pri poskytovaní stravovania dôchodcom a zdravotne postihnutým občanom v obci.

Preskúmať možnosť zahájenia poskytovania terénnej opatrovateľskej služby a ambulantnej sociálnej služby v dennom stacionári.

Potreby zdravotne postihnutých osôb riešiť priamo s občanmi, ktorých sa to týka..

Na základe vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie treba vyriešiť bezbariérovosť v obci.

OBČANIA SO SOCIÁLNYMI A SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI

Identifikácia problému:

- chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc;

- chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie;
- narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami;
- skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie;
- informácie o možnostiach sociálnej pomoci nie sú dostatočné a na požadovanej úrovni;
- násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole;
- pasivita občanov riešiť veci verejné;
- vandalizmus, násilie a alkohol.

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia;
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby;
- dlhodobo nezamestnaní občania;
- občania spoločensky neprispôsobiví;
- závislí občania;
- rómska komunita.

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť. Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, nevplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií, včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám rodinách. Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné

podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

Pre sociálne odkázaných a dôchodcov s nízkymi príjmami v obci obec zabezpečila potravinovú pomoc.

Pre Rómsku komunitu v obci slúži vyššie spomínané, ktorého zriaďovateľom je nezisková organizácia Človek v ohrození. Priestory sú nepostačujúce, nakoľko je k dispozícii iba jedna miestnosť v budove požiarnej zbrojnice. Úlohou komunitného centra je účinne pomáhať sociálne slabším a neprispôsobivým občanom, osvojovať si správne návyky pre ďalšie uplatnenie v živote. Funguje aj terénna sociálna práca v obci Kojatice.

Charakteristika opatrenia pre marginalizovanú rómsku komunitu /MRK/:

- Vysoký počet nezamestnaných z radov MRK;
- Vysoká miera odkázanosti na dávku v hmotnej núdzi u MRK;
- Absencia pracovných a hygienických návykov;
- Neefektívne využívanie voľného času v MRK.

Uvedené skutočnosti poukazujú na potrebu venovať sa MRK systematicky a cielene - v rámci Komunitného centra v obci (v súlade s § 33 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách).

Vybudovaním KC by vznikol priestor na poskytovanie sociálnej pomoci počas dňa fyzickým osobám alebo rodinám, ktoré sú ohrozená sociálnym vylúčením, majú obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky a spôsob života. V Komunitnom centre by vznikol priestor na:

- poskytovanie sociálneho poradenstva,
- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
- preventívnu a osvetovú činnosť .
- záujmovú činnosť,
- poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

Zabezpečiť nové priestory komunitného centra na poskytovanie sociálnej služby – komunitnej práce a terénnej práce.

Monitorovať sociálne odkázaných a dôchodcov s nízkymi príjmami a zabezpečiť potravinovú pomoc.

3 Úlohy a kompetencie obce v zmysle platných sociálnych zákonov

Kompetencie obce v sociálnej oblasti sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva SR:

- zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách
- výnos MPSVaR SR z 8.12.2010 č. 544/2010 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR SR
- zákon 305/2005 Z. z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele

- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine Z.z., doplnený zákonom č. 175/2015 Z.z.
- zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa , po novele 433/2013 Z.z. s účinnosťou od 1.2.2014
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov.

Miestna legislatíva

- všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky
- zásady poskytovania finančnej pomoci.

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy:

Podľa § 80 zákona 448/2008 Z. z. – **Pôsobnosť obce.**

Obec:

- a) vypracúva, schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode;
- b) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja;
- c) je správnym orgánom v konaniach o:
 1. odkázanosti na sociálnu službu
 - v zariadení pre seniorov
 - v zariadení opatrovateľskej služby
 - v dennom stacionári
 - odkázanosti na opatrovateľskú službu
 - v odkázanosti na prepravnú službu a ďalšie
- d, vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu
- e, poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízko prahovom dennom centre
 2. sociálnej služby v nízko prahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári

3. opatrovateľskej služby
4. prepravnej služby
5. odľahčovacej služby

f, poskytuje základné sociálne poradenstvo

g, môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby podľa § 12

h, uzatvára zmluvu

1. o poskytovaní sociálnej služby
2. o poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby
3. o uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby, ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie

V ustanoveniach §82 a §83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní:

§ 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia

1. Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situáciách a riešenia miestnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.

Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.

Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia sociálnych služieb, zdravotnej starostlivosti.

Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

§ 83 Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb

1. Obec podľa § 80 písm.

a, vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode.

Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je:

- a. posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce;
- b. predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín; opäť vziať do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji.

Komunita a komunitný rozvoj

Komunita je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou v obci alebo v časti a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

3.1 Základná terminológia

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom alebo prostredníctvom právnickej osoby, ktorú zriadila na tento účel:

- a. verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok
- b. neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia,...

Objednávateľ sociálnej služby

Osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb

Obec a vyšší územný celok - subjekt, kompetencií ktorého je sociálna služba

Sociálna služba je súbor odbornej, obslužnej alebo ďalšej činnosti, zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a podpora jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie,
- prevenciu sociálneho vylúčenia.

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie:

1. občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:
 - občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
 - ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
 - mládež po ukončení ústavnej alebo ochranej výchovy,

- starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohohodtné rodiny,
- občania marginalizovanej rómskej komunity.

Marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti.

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najme v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených, či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti do stanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohohodtné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochranej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva,
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď.

Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb.

Hmotná núdza

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania.

Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatoú dávky a príspevkov nedosiahol účel. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky často krát vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu.

Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov, platných od 1. 1. 2014.

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a osôb, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan tieto osoby, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré s ním spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie;
- základné vybavenie domácnosti;
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa;
- na mimoriadne liečebné náklady.

Túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách.

3.2 Sociálna a sociologická analýza základných údajov

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je PHSR obce.

PHSR obce Kojatice deklaruje rozšírenú víziu obce takto:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitů a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHSR môže

v obci Kojatice napomôcť k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených PHSR generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávnosti.

Sociálna analýza je súhrn faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj sociálnych služieb. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Technologické faktory ovplyvnia tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, podstatne zvyšujú produktivitu i kvalitu výroby. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov pre sociálne účely, stým však súvisí aj nárast financií potrebných na ich získanie, prevádzku a údržbu. Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné rôznym spôsobom. V súčasnosti je možné poskytovať sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií.

Sociologické faktory majú najväčší vplyv na vývoj spoločnosti a to:

- demografické zmeny – znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov
- zmeny v životnom štýle – rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, vplyv techniky a médií,
- oslabovanie tradičných ľudských hodnôt – zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva.

Ekonomické faktory, ktoré svojimi zmenami za posledných dvadsať rokov ovplyvnili vývoj celej spoločnosti. V oblasti služieb vo verejnom záujme došlo k zmenám systému v oblasti organizácie, riadenia aj financovania. Od 1. júla 2002, kedy sa začala decentralizácia verejnej

správy, prešli sociálne zariadenia a služby do pôsobnosti samospráv. Zariadenia získali viac kompetencií, v súčasnosti majú možnosť uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov EÚ.

Politické faktory určuje parlament a vláda zákonmi a programovými vyhláseniami alebo rozhodnutím vstúpiť do EÚ a NATO, zavedenie eura na Slovensku. Programovým vyhlásením na roky 2016 - 2020 Vláda SR sa zaviazala poskytovať pre obyvateľov taký sociálny program, ktorý bude garantovať udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka. Systém sociálnej politiky bude nastavený tak, aby bol sociálne spravodlivý, transparentný, trvalo finančne udržateľný a aby zabezpečil rovnosť príležitosti. K prioritám vlády v sociálnej oblasti patrí politika zamestnanosti, pracovné vzťahy a sociálny dialóg, sociálne zabezpečenie, podpora rodiny, podpora rodovej rovnosti a efektívnosti inštitúcií.

V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektívnosť poskytovaných sociálnych služieb a súčasne v snahe podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí v súčasnosti prebieha proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku. Vláda SR schválila dňa 30. 11. 2011 Stratéziu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti (ďalej len „Stratégia DI“). Slovenská republika sa týmto dokumentom hlási k celosvetovému trendu systematického odstraňovania dôsledkov dlhodobo uplatňovaného, ale už historicky prekonaného modelu inštitucionálnej izolácie a segregácie ľudí vyžadujúcich dlhodobú pomoc a starostlivosť v špecializovaných zariadeniach, menovite detí v náhradnej starostlivosti a ľudí so zdravotným postihnutím, seniorov a jeho nahradenie alternatívnym modelom služieb a opatrení, svojím charakterom čo najviac podobným podmienkam bežného života.

Základným zámerom deinštitucionalizácie v Slovenskej republike je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných alternatívnych služieb vo verejnom záujme. Dňa 14. 12. 2012 bol schválený Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb. Vypracovanie Národného akčného plánu DI je jednou zo základných úloh Stratégie DI. Národný akčný plán DI predstavuje základný plánovací dokument Stratégie DI v oblasti prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb v Slovenskej republike.

3.3 SWOT analýza v sociálnej oblasti

SWOT analýza predstavuje štandardnú metódu používanú na prezentáciu analytických výsledkov. V komunitnom pláne prezentuje výsledky sociálno-spoločenskej analýzy, vo výstižnej a hutnej forme ponúka vyvážený pohľad na minulosť, súčasnosť a budúce smerovanie našej obce. SWOT analýza je spracovaná v tabuľkovej forme.

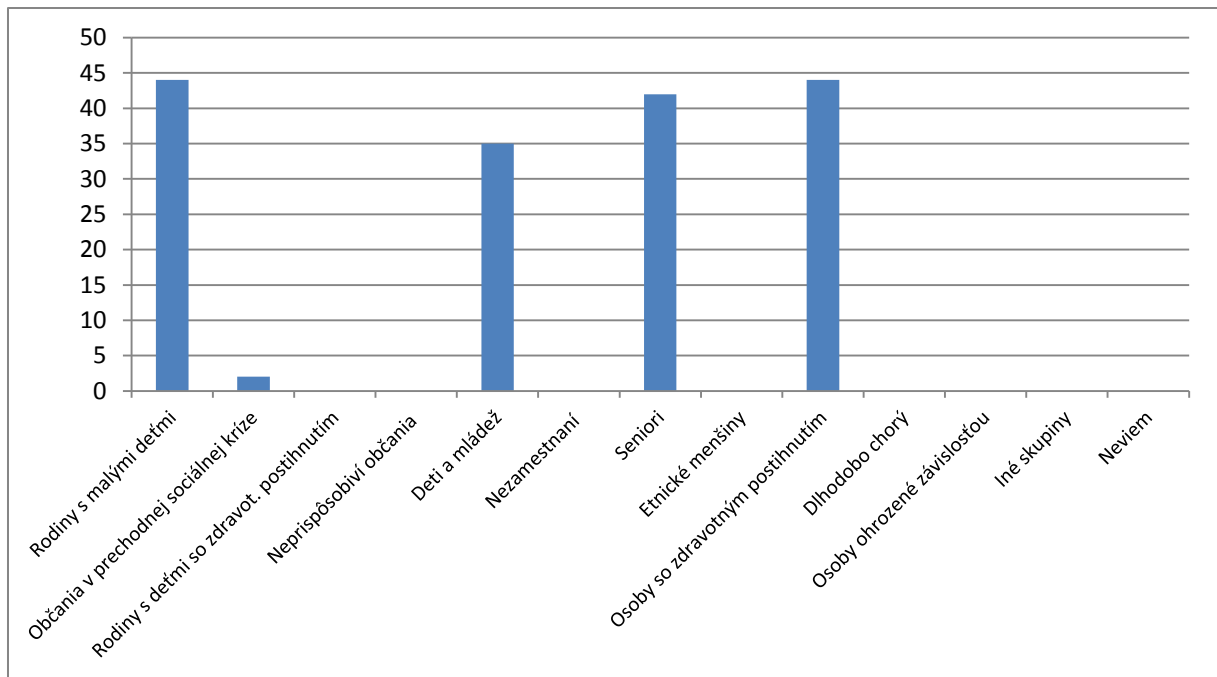
3.4 Výsledky analýzy

Ktoré z nasledujúcich skupín obyvateľov obce si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti ?

/max. 4 odpovede

- rodiny s malými deťmi
- občania v prechodnej sociálnej kríze
- rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím
- neprispôsobiví občania
- deti a mládež
- nezamestnaní
- seniori
- etnické menšiny
- osoby so zdravotným postihnutím
- dlhodobo chorí občania
- osoby ohrozené závislosťou
- iné skupiny
- neviem

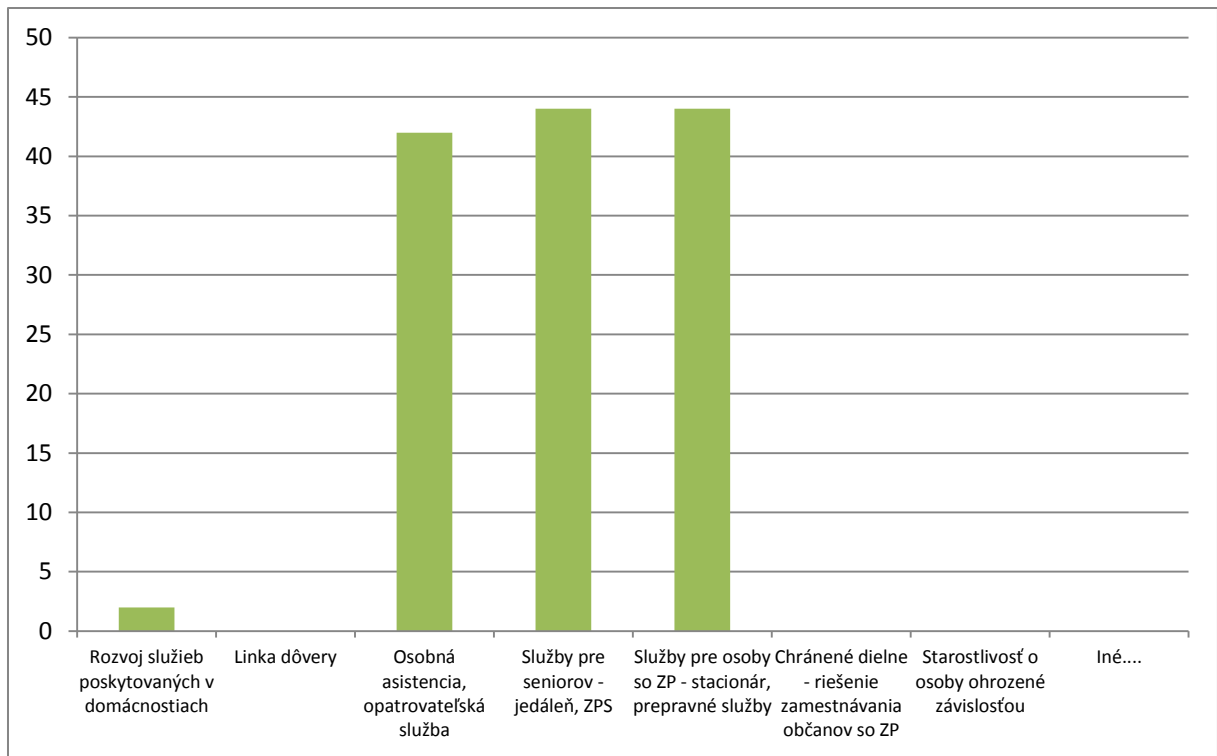
Graf č. 5

Na ktoré oblasti pomoci by sa mala obec v budúcnosti viac zamerať ? /max 3 od./

- rozvoj služieb poskytovaných v domácnostiach
- linka dôvery
- osobná asistancia, opatrovateľská služba
- služby pre seniorov – jedáleň, ZPS
- služby pre osoby so zdravotným postihnutím – stacionár, prepravná služby
- chránené dielne – riešenie zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím
- starostlivosť o osoby ohrozené závislosťou
- iné

Graf č. 6

SWOT ANALÝZA

Sociálna oblasť

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom;
- pokojné vidiecke prostredie;
- blízkosť turisticky atraktívneho miesta;
- dobrá spolupráca obecného úradu so školou a MŠ;
- zo strany obce - pravidelné organizovanie spoločných aktivít : mesiac úcty k starším, oslavy sviatku sv. Mikuláša, Dňa matiek a rodiny;
- existencia voľnočasových aktivít v KC a v obci;
- aktívne spoločenské organizácie;
- terénna sociálna práca a komunitná práca;
- asistentky učiteľa pre rómske deti v škole;
- dostupnosť centra hygieny pre Rómov;
- fungovanie svojpomoci v obci.

Slabé stránky:

- absentujúce organizácie pre seniorov a zdravotne postihnutých;
- chýba komisia pre veci sociálne;
- chýbajú sociálne byty v obci;
- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby;
- absencia a nezáujem o vzdelávanie a rekvalifikácie zo strany RK;
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie v oblasti sociálnych služieb;
- riziko prehlbovania chudoby v RK;
- nie je vyriešená bezbariérovosť v obci;
- vysoká nezamestnanosť;
- chýba sociálna služba v zariadení;
- žiadne náhradné bývanie v obci - pre bývanie v prípade núdze;
- chýba podporná sociálna služba.

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov;
- výstavba komunitného centra;
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb;
- možnosť spolupráce s okolitými obcami;
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií;
- možnosť čerpania finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov;
- vzdelanie a rekvalifikácie dospelých občanov použiteľných pre trh práce;
- preventívne programy pre občanov so závislosťami;
- vytvorenie komplexného programu sociálnych a poradenských služieb pre Rómov;
- realizácia spoločných aktivít pre minoritu a majoritu.

Ohrozenia :

- nedostatok finančných prostriedkov obce;
- nedostatok pracovných príležitostí v regióne;
- pasívne zotrvanie nezamestnaných závislých na sociálnych dávkach;
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií;
- nárast počtu sociálnych problémov občanov vyžadujúcich sociálne služby;
- nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie sociálnych služieb;
- nízke príjmy seniorov neumožňujúce spolupodieľať sa na poskytovaní sociálnych služieb;
- nezáujem obyvateľov o poskytované služby v minulosti – denný stacionár;
- neisté finančné zabezpečenie už prebiehajúcich aktivít;
- zvyšovanie segregácie a chudoby;
- výskyt sociálno-patologických javov v RK.

3.4. Kľúčové disparity (nerovnosti)

Pre určenie kľúčových nerovností, čiže disparít, sme vychádzali zo SWOT analýzy. Tieto disparity obce v daných oblastiach sme určili na základe slabých stránok a ohrození SWOT analýzy. Určené nerovnosti spresňujú smerovanie podpory na odstránenie alebo zmiernenie koherentne usporiadaných disparít s využitím faktorov rozvoja. V sociálnej oblasti boli identifikované nasledovné disparity :

- chýba komisia pre sociálnu oblasť;
- absentujú organizácie pre seniorov a zdravotne postihnutých;
- riziko prehlbovania chudoby v rómskej komunite;
- nedostatočná podpora tvorby pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných a uchádzačov o zamestnanie;
- nezáujem zo strany rómskeho etnika o rekvalifikáciu a vzdelávanie;
- nárast počtu sociálno-patologických javov v RK;
- nedostatok finančných prostriedkov;
- nízke príjmy seniorov spolupodieľať sa na poskytovaní sociálnych služieb.

Riešením uvedených nerovností môže byť značne posilnená ekonomická stabilita obce, skvalitnenie sociálnych služieb a rovnako môže byť znížená miera nezamestnanosti nielen obce ale aj okresu.

4. STRATÉGIA OBCE

4.1. STRATEGICKÉ CIELE OBCE KOJATICE V SOCIÁLNEJ OBLASTI

Pri tvorbe komunitného plánu sme sa v jednotlivých častiach zaoberali súčasným stavom obce v sociálnej oblasti, jej skutkovým obrazom. Zmapovali sme všetky relevantné oblasti. Na základe SWOT analýzy sme tento stav analyzovali a určili sme hlavné faktory rozvoja. Zdefinovali sme si strategické ciele v sociálnej oblasti a na základe uvedených skutočností a v zmysle jednotlivých národných a regionálnych programov bola vytvorená rozvojová stratégia obce Kojatice v sociálnej oblasti, vychádzajúca z opisu strategických prístupov predstaviteľov obce k jej rozvoju.

Strategický cieľ v poskytovaní sociálnych služieb v obci Kojatice v rokoch 2017 – 2022

Zabezpečenie rozsahu a kvality poskytovania sociálnych služieb v obci a vytvorenie podmienok pre trvalý sociálny rozvoj obce. Vytvoriť podmienky vhodné na dosiahnutie tohto cieľa s koordinovaným postupom efektívneho využitia ľudských, finančných a kultúrnych zdrojov v súčinnosti s potenciálom obyvateľov, so zameraním sa na získanie všetkých dostupných finančných zdrojov.

Strategický cieľ sociálneho rozvoja obce formuluje dlhodobú orientáciu zameranú na dosiahnutie želaného stavu obce Kojatice. Pri realizácii tohto cieľa je potrebná koordinácia aktivít a spolupráca subjektov v obci s poskytovateľmi sociálnych služieb a možnosťou a snahou miestnych obyvateľov, ktoré je potrebné na zabezpečenie trvalo udržateľného a ekonomického stavu obce. Dôležité je mobilizovať a realizovať všetky dostupné zdroje (národné, regionálne, súkromné a najmä Štrukturálne fondy EÚ). Strategickým cieľom obce je snaha:

- o zabezpečenie a kvalitu poskytovania sociálnych služieb v obci;
- o zvýšenie kvality života jednotlivých skupín obyvateľov obce;
- o trvalo udržateľný a všestranný rozvoj obce.

4.2 Ciele a priority

Strategickou víziou obce a popisom snahy jej predstaviteľov a samotných obyvateľov získavame víziu, ako by sa obec v sociálnej oblasti mala uberať. Konkretizovaním daných snáh, ich spresnením a špecifikáciou tak môžeme formulovať ciele komunitného plánu sociálneho rozvoja obce Kojatice.

Na základe definovaného strategického cieľa boli určené nasledujúce špecifické ciele pre jednotlivé oblasti rozvoja sociálnej oblasti :

1.CIEĽ: Zabezpečenie sociálnych služieb v obci.

2.CIEĽ: Výstavba komunitného centra.

3.CIEĽ: Znižovanie nezamestnanosti a predchádzanie prehlbovaniu chudoby a zvyšovania sociálno-patologických javov rómskej komunity.

Jednotlivé ciele strategickej vízie nám určujú priority obce Kojatice v časovom horizonte 5 rokov.

Strategický cieľ č. 1 Zabezpečenie sociálnych služieb v obci:

Sa zameriava na zabezpečenie a rozvoj poskytovania sociálnych služieb a zdravotných služieb, v prípade potreby aj opatrovateľských služieb je možné zabezpečiť zo zdrojov IA MPSVaR – Národného projektu podpora opatrovateľskej služby. .zdravotných služieb

Strategický cieľ č. 2 Výstavba komunitného centra.

Je zameraný na zabezpečenie vhodného priestoru pre kultúrno-spoločenské a oddychové aktivity obyvateľov obce Kojatice. O nenávratný finančný príspevok je možné požiadať Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako sprostredkovateľský orgán pre časť operačného programu Ľudské zdroje vyhlásilo **na výstavbu, modernizáciu a rekonštrukciu komunitných centier v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit - OPLZ-PO6-SC613-2017-2.**

Strategický cieľ č. 3 Znižovanie nezamestnanosti a predchádzanie prehlbovaniu chudoby a zvyšovania sociálno-patologických javov rómskej komunity.

Sa zameriava najmä na tvorbu nových pracovných príležitostí v obci a v regióne pre dlhodobo nezamestnaných občanov alebo občanov po strate zamestnania, v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove a agentúrami podporovaného zamestnávania a tým predchádzaniu chudoby a zníženie výskytu sociálno-patologických javov v obci.

5. Zabezpečenie realizácie komunitného plánu sociálnych služieb

Tvorba komunitného plánu je kreatívny proces, ktorý si vyžaduje zapojenie širokého okruhu všetkých subjektov a organizácií v obci, ktorí majú potrebné skúsenosti, znalosti a víziu akým smerom sa bude obec v budúcnosti vyvíjať. Realizácia strategického komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb je úloha vyžadujúca stály a podrobný dohľad nad jednotlivými zložkami a organizáciami. Je potrebná odhodlanosť na presadenie realizácie jednotlivých častí plánu, vplyvom nepriaznivo vyvíjajúcej sa ekonomickej situácie našej krajiny. Vzhľadom k tomu, že finančné prostriedky zo strany štátu sú značne obmedzené a predsudky obyvateľov obce tiež zohrávajú nemalú úlohu, v moci miestnej samosprávy vyvstáva dôležitá úloha ako zabezpečiť pre občanov a hlavne pre skupiny občanov so sociálnym znevýhodnením plnohodnotný a dôstojný život, aby sa zvýšila kvalita života jednotlivcov, ale aj životná úroveň v obci. Realizácia komunitného plánu je zodpovedná a vedúca úloha, ktorá predstavuje vôľu na uskutočnenie zmien, prijíma rozhodnutia a ukladá úlohy. Riadiacim a rozhodujúcim orgánom pre Komunitný plán je Obecné zastupiteľstvo. Posudzuje účinok opatrení, stanovených cieľov a schvaľuje realizáciu týchto cieľov a rozvojového plánu ako celku. Riadiaci orgán je zodpovedný za účinnosť komunitného plánu a za jeho zavádzanie do života obce. Koordinátorom realizácie komunitného plánu je starosta obce, ktorý s tímom svojich spolupracovníkov zabezpečuje realizáciu jednotlivých opatrení a plnenie stanovených úloh. Jednotlivé úlohy plánu budú plnené pomocou bežných postupov obecného úradu.

ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb obce je rozširujúcim dokumentom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kojatice. Hlavným cieľom tohto plánu bolo stanovenie reálnych cieľov v sociálnej oblasti na obdobie do roku 2022. Komunitný plán sociálnych služieb je živým dokumentom s možnosťou jeho rozširovania. Realizácia musí byť dôsledne sledovaná a plán musí byť podľa potreby upravovaný a doplňovaný. Tento neustály strategický proces musí zaistiť, že zámery a ciele zostanú dôveryhodné a relevantné a že budú zrealizované. Tento komunitný plán určuje smer, akým by sa obec mala uberať v najbližších rokoch v sociálnej oblasti, za účinnej pomoci a zainteresovanosti všetkých obyvateľov a s maximálnym využívaním štrukturálnych fondov Európskej únie.

Dokument bol prerokovaný a schválený na Obecnom zastupiteľstve dňa 18.10.2017, uznesením č. 131/10/2017.

Anton Aštary

Starosta obce Kojatice